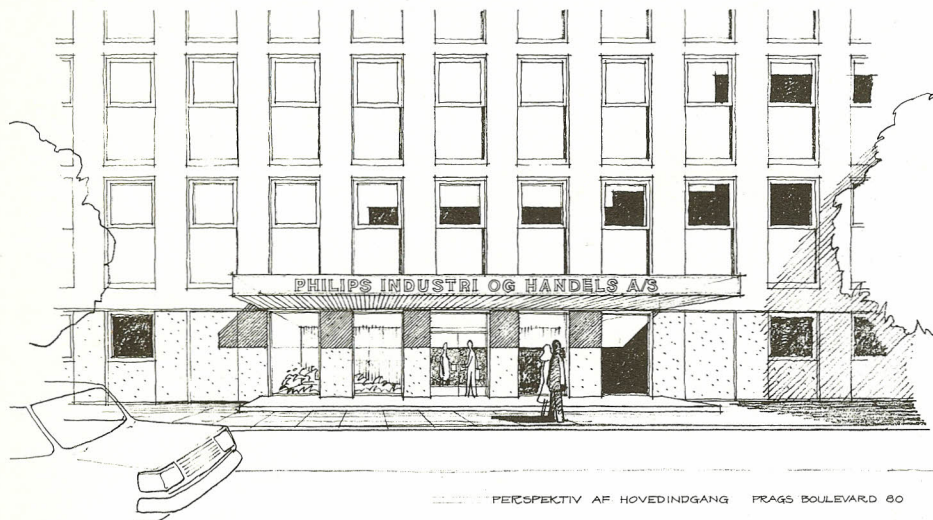

PHILISKOPET

Ekstranummer

2. april 1979

24. årgang

Ved hovedindgangen bygges en baldakin ud, og den nederste del af bygningen bliver i natursten, mens resten bliver i farvet aluminium. Nedløbsrørene fra taget er skjult.

10.000 m² facade får make-up og medarbejderne større komfort

Efter adskillige tilløb og prøveopsætninger er den endelige beslutning taget: Vi skal have en ny facade.

Beslutningen betyder, at der sker forbedringer for 22 mill. kr. på det 10.000 m² facade-areal. Der sættes farvede alumi-

umplader med nye vinduer op, så bygningen kommer til at fremtræde som ny, når arbejdet er sluttet. Det er i øvrigt den hidtil største facaderenovering i aluminium, der er gennemført i Danmark. Farven på facaden bliver formentlig en grønlig nuance,

men det er ikke endeligt afgjort. For medarbejderne bliver den største forbedring i det daglige nok, at der kommer nye vinduer i – træk og sus bliver en saga.

Ud over pengene til facaden er det beregnet, at der skal bruges endnu 10–12 mill. kr. til at fortsætte forbedringerne inde i bygningen i de næste 5–6 år.

Ud over den rent kosmetiske forbedring af bygningerne vil der også blive en betydelig bedre isolering. Besparselserne i varmeudgifterne ventes at blive på mindst 25 procent.

Det tyske firma, der skal stå for renovering, Metallbau Straub + Sohn, arbejder efter tegninger, udført af arkitekt Mogens Black-Petersen. Firmaet ventes at beskæftige 6–8 tyske specialuddannede medarbejdere i monteringsfasen, hvor der arbejdes med vindues- og aluminiumsarbejde. Til alle øvrige arbejder, elektricitet, snedker- og murerarbejde, VVS-arbejde samt stenarbejde vil der udelukkende blive anvendt dansk arbejdskraft.

Generne begrænses

Begrebet håndværkere på vores daglige arbejdsplads kan nok få en og anden til at gyse – især når der er tale om så omfattende et arbejde. Ved udarbejdelsen af projektet er der imidlertid taget hensyn til, at vi skal bruge bygningerne, mens arbejdet står på.

Kontorerne afskærmes med en plaststøvvæg, der bliver opstillet en meter inde i lokalet. Kontorfunktionerne berøres kun i begrænset omfang af facadearbejdet. Hvert kontorafsnit berøres så kort tid som muligt, generne skulle kunne begrænses til et par uger. Alt arbejde med facademontagen foregår fra et stillads uden for bygningen, kun støvvæggen skal monteres indefra.

Støj fra boreværktøj søges henlagt til udenfor normal arbejdstid, men det kan ikke helt undgås i arbejdstiden. Alt i alt er der gjort meget for at generne bliver mindst mulige for brugerne. Ejendomsforvaltningen vil søge at afhjælpe eventuelle gener hurtigt, men håber i øvrigt at medarbejderne vil være positive og give et »nap« med i den tid, de er berørt af arbejdet.

Tids-skemaet

Midt i marts er værkstedsarbejderne blevet planlagt på entreprenørens fabrik for vinduer og alu-kassetter.

I løbet af juli påbegyndes de egentlige arbejder og monteringen på bygningen. Dette arbejde ventes afbrudt i ca. to måneder fra før jul til primo februar 1980, på grund af vinterperioden.

Den totale facaderenovering ventes sluttet i juli 1980. Visse andre entrepriser ventes sluttet inden udgangen af 1980.

ET KIG IND I FREMTIDEN – EDB-folkene har fået en forsmag på, hvordan fremtiden bliver, men har samtidig været prøveklude. For eksempel medfører deres erfaringer, at armaturet kommer helt op på loftet, så rengøringen kan ske indefra. I øvrigt skal vinduerne alle vegne sænkes og derfor må også ca. 25 % af radiatorerne skiftes ud. Vinduerne er forsynet med persienner.

Grå og kedelig bygning forandres for millionbeløb

A. Echart har stået for ejendomsadministrationen af Industrigården helt fra begyndelsen. Det er også ham, der har stået for arbejdet med renoveringen. Han fortæller her Industrigårdens historie.

Hvad er det i grunden for en fabriksbygning, Philips-koncernen i Danmark har som hovedkontor?

Man kunne godt tænke sig, at nye medarbejdere og forretningsforbindelser ind imellem stillede sig selv det spørgsmål. En stor, grå og kedelig kasse med gammeldags trævinduer med sprosser. Kommer man indenfor, ser man terrassobelagte trapper, jerngelændere, brede kontorgange, til tider højloftede kontorer o.s.v.

Jamen, det ER også oprindeligt tænkt som en fabriksbygning. Vi skal så langt tilbage som til 1947-48 for at starte med begyndelsen. Philips havde dengang hovedkontor i Latinerkvarteret omkring Købmagergade. Vi var ved at vokse, og det var svært at finde andre egnede kontorlokaler. Man kunne få byggetilladelse, hvis man manglede plads til industriel produktion – særligt naturligvis, hvis det var eksportindustri! Men til kontorer kunne man absolut ikke få lov at bygge.

Vi søgte derfor med lys og lygte noget, vi kunne leje, og vi faldt over denne bygning på hjørnet af Prags Boulevard, Strandlodsvej og Holmbladsgade. Den var under opførelse, og vi kunne stadig til en vis grad være med til at bestemme indretningen. Vi fik tilladelse til at leje, fordi vi var en industrivirksomhed, og fordi vi også på det

tidspunkt havde en begyndende eksport. På mange måder passede ejendommen os godt. Vi havde fabrik og kommercielt lager tæt ved på Strandlodsvej. Der var masser af plads at få til leje, og nok var lejen horribel – 40 kr. pr. m² – men, det var jo opgangstider!

Så vi sprang ud i det. Vi lejede ca. 12.000 m² af de 20.000, der var i DEN NYE INDUSTRIGAARD, som bygningen rettelig hedder. Det resterende areal var allerede udlejet til flere virksomheder. Magasin du Nord havde hele østfløjen mod Strandlodsvej til fjernlager og pelsopbevaring. Der var også en konfektionsfabrik og en parfumefabrik foruden en smedie m.v.

I løbet af 1948 og første halvdel af 1949 indrettede vi kontorer, lagre og serviceværksteder, og i midten af 1949 flyttede Axel Schou, Pope og Philips ind på Industrigården. Der var jo nok ikke ligefrem Latinerkvarterets charme ved Industrigården, men efter datidens forhold fik vi fantastisk gode kontorer og dejlig plads til alt.

I 1951 købte vi ejendommen, og i de nærmeste år derefter flyttede de andre lejere mere eller mindre frivilligt fra Industrigården, så vi fra midten af 50'erne havde den for os selv. Vi købte grunden på den anden side af Strandlodsvej – oprindeligt for at bygge kommercielt centrallager som højhus. Det blev som bekendt kun til en toldbygning med frilager – den nuværende Professionel Service-bygning.

Og her har vi så levet lykkeligt siden!

Sådan da! Meget er lavet om gennem årene. Der er hverken kommercielt lager eller serviceværksteder mere. Der er næsten kun kontorer på Industrigården i dag. Og med lykken har det været så som så ind imellem. Særligt når storm og regn piskede ind af de utætte vinduer – især når vinden var i nord eller øst! Ejendomsforvaltningen har også haft sine problemer med at holde bygningen vedligeholdende. Bygningen er isoleret udvendigt (i dag ville man forresten nok dårligt kalde det isoleret), og desuden pudset med en mørtel, der til tider falder af. Heldigvis er der aldrig sket ulykker ved det, men vi har da til tider måttet spærre af, når usikre facadedele skulle repareres.

Vi har i mange år været klar over, at noget måtte der gøres. Enten måtte vi gøre noget radikalt ved Industrigården, eller også måtte vi se at finde et andet hovedkontor. Vi har eksperimenteret med flere mulige tekniske løsninger for at renovere Industrigården og mener at have fundet frem til en særdeles acceptabel. Økonomien spiller naturligvis også en rolle. Vi kan forbedre Industrigården for godt 30 millioner kr., medens en ny kontorbygning ville koste ca. 110-120 millioner kr., hvorfra vi så kunne trække en forventet salgspris for Industrigården.

Med i hele beslutningen om at forblive på Industrigården og sætte den i en god stand er naturligvis også, at vi af flere andre grunde er glade for at være her. Mere end en trediedel af vore medarbejdere bor på Amager. Vi har hele vor store fabriksorganisation med Jenagade og Bredskiftevej i rimelig nærhed. Og vi tror, at hele det kontormiljø, vi gennem årene har skabt på Industrigården, bliver værdsat af vore medarbejdere – i hvert fald når ulemperne bliver fjernet!

Et teknisk tilbageblik...

Industrigården, der oprindeligt var planlagt som industrihus, blev opført som et helstøbt betonhus, idet nutidens betonelementbyggeri endnu ikke var kendt.

Bygningen er isoleret udvendigt med 4 cm gasbeton (letbeton), som er dækket med 2 cm cementpuds, en isoleringsmåde som i dag anses for ganske utilstrækkelig, men som dengang ansås for en forbedring i forhold til tidligere tiders byggeri.

Ingen havde imidlertid forudset, at den særdeles stærke udvendige puds siden skulle medføre de problemer, som man nu kæmper med.

Af skade bliver man klog, og ud fra dyrekøbte erfaringer ved man nu, at en hård, stærk og vejrbestandig puds under skiftende temperaturer fra sommer til vinter, fra dag til nat, udvider sig og trækker sig sammen på en ganske anden måde end den lette porøse beton, som danner isoleringen.

Tid efter anden opstår der brudflader i overgangen mellem puds og isolering, og pudsen falder af i større eller mindre felter. Hvis man havde anvendt dårligere puds eller en ringere isolering, var skaderne næppe opstået.

Skaderne voksede

Samtidig med at skaden tiltog og vedligeholdelsesudgiften voksede, har man naturligvis forsøgt at finde frem til en effektiv afhjælpning.

Som resultat af en grundig planlagt renovering af facaderne udførte man for 3 år siden den første prøve, som endnu kan ses udfor 4. etage på nordfløjens sydside. Facadebeklædning er her udført af emaljerede stålplader samlet med profiler af aluminium. Denne udførelse var baseret på prøveattester, og udenlandske erfaringer tydede på, at det skulle være en effektiv, vedligeholdelsesfri og holdbar renovering.

Tak for forsinkelsen

I dag skal man nok være taknemmelig for, at beslutningsprocessen trak ud, og at en bevilling lod vente på sig. Fra andet byggeri i København erfarede man, at der opstod korrosion og rustdannelser ved en tilsvarende facadeudformning. Også den prøve, der var opsat på Industrigården, viste sig mere påvirkelig af vejrliget, end de udenlandske erfaringer lovede. For 1½ år siden måtte man erkende, at løsningen var

tvivlsom, og man stod således igen på bar bund og blev klar over, at man måtte finde andre metoder til renovering af facaderne.

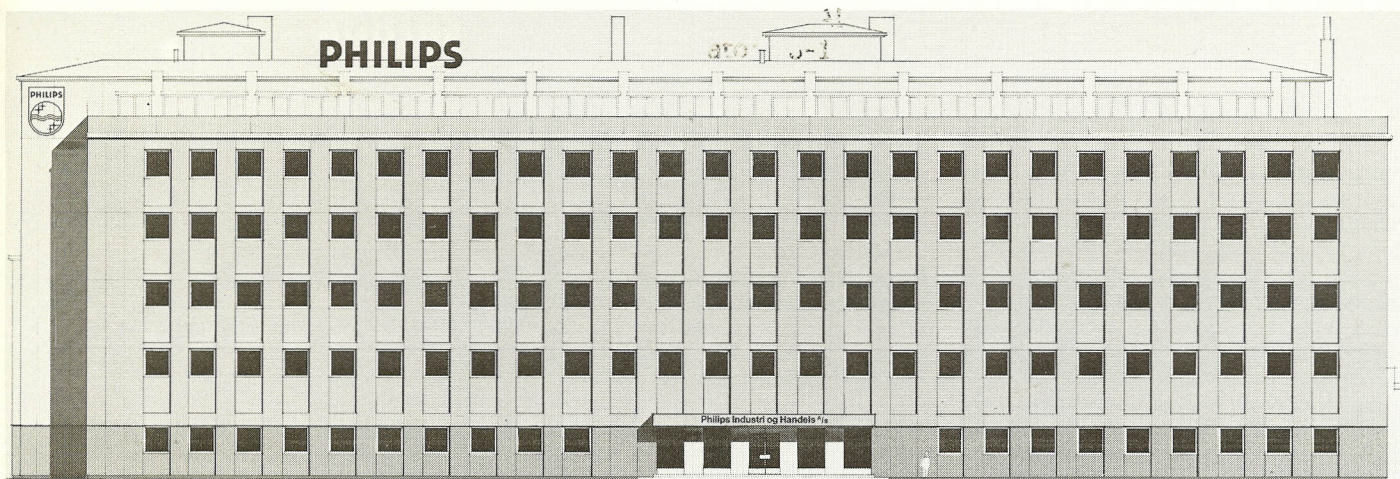
Fra hollandsk side var man bekendt med problemerne, og i samarbejde med Philips-koncerncentrets bygningsafdeling i Eindhoven tog man for 1 år siden sagen op på ny og begyndte på en frisk.

I Holland kunne man vise eksempler på nye betonfacadeelementer, hvor beton var forstærket med PVC eller med glasfibre, hvorved tykkelsen – og dermed vægten kunne reduceres til ca. 20 pct.

Gennemprøvet system

Det viste sig, at Højgaard & Schultz A/S på laboratoriebasis havde udviklet tilsvarende i Danmark, og det er sådanne elementer, der er anvendt ud for stueetagen ved den facadeprøve, som blev opsat i efteråret.

Desværre befinder disse materialer sig endnu på forsøgsstadiet, og man erkendte, at det ville være uforvarsligt at udføre ca. 10.000 m² facade på Industrigården som et eksperiment. Dette er baggrunden for, at man nu har bestemt sig for en facadebeklædning af aluminium, som i mange årtier har været anvendt navnlig i udlandet og måske mest i USA.

Første-indtrykket af hovedindgangen til Industrigården bliver helt anderledes.

Et facedearbejde helt uden sidestykke

Arkitekt Mogens Black-Petersen har udarbejdet tegningerne til den ny facade på Industrigården. Han gennemgår her den tekniske side af renoveringen af bygningen. I den anden artikel, »Et teknisk tilbageblik«, beskæftiger Mogens Black-Petersen sig med Industrigårdens historie, teknisk set, og med de overvejelser, der ligger til grund for den ny facade.

En facaderenovering i det omfang, som der er tale om, udført i aluminium, har ikke tidligere været udført i Danmark. Det var derfor naturligt at man udover tilbud fra danske firmaer også fik pris fra et udenlandsk firma. Ved en gennemgang af de indhentede tilbud viste det sig, at ingen af de danske firmaer havde fornøden erfaring og de værktøjer, som var nødvendige. Man har derfor sluttet kontrakt med det tyske firma Straub + Sohn.

Det største problem ved renoveringen bliver naturligvis at gennemføre den til mindst mulig gene for bygningens brugere under arbejdets gennemførelse.

Arbejdet med facaden

Som man kan se på prøvecaden udføres facadebeklædningen af lakerede aluminiumplader, der ophænges efter at hele facaden er forsynet med 6 cm isolering af glasuld. Ved hovedindgangen bygges en baldakin ud, og bygningen beklædes med natursten overalt i stueetagen. Alle vinduerne udføres ligeledes af lakeret aluminium med termoruder. Af hensyn til vinduespudsning åbnes alle vinduer indad og forsynes med hængsler både i side og i underkanten. Det vil sige, at man ved almindelig ventilation og udluftning kipper vinduet 20–30 cm ind, således at åbningen sker i overkanten med mindst mulig træk.

Alle vinduer mod øst, syd og vest (dog ikke stueetagens vinduer mod gadeareal) forsynes med solafskærmning i form af udvendige persienser, der er el-betjente.

Når de nye vinduer monteres, opsættes forinden en indvendig afskærmning så tæt på vinduesvæggen som muligt, og ca. 95 pct. af montagearbejdet sker fra udvendigt stillads.

Vinduesindfatninger og vinduesplader må naturligvis monteres indefra, de kom-

mer også færdigt tildannede og lakerede fra værksted.

Støjgenerne formindskes

Støjgener kan ikke undgås, når der skal bores med slagboremaskine i et betonhus. For at reducere disse gener, er der udviklet et specielt beslag, som fastspændes omkring betonsøjlerne på hver side af alle vinduer, og til dette beslag fastgøres så alle vinduer og facadepaneler.

Brugen af slagboremaskiner er herved

reduceret med 75–80 pct. og anvendes kun ved de facader og gavle, hvor der ikke er vinduer. Alligevel må man være forberedt på gener, selv om borearbejdet søges udført udenfor normal arbejdstid.

Det gamle ord om, at det skal være galt, inden det bliver godt, kommer også til at gælde her, men vi forsøger med alle midler at reducere »det gale« og kan så til gengæld love, at det bliver godt – forhåbentlig særdeles godt – når det er overstået, til gavn for brugerne i mange år ud i fremtiden.

STOR MØDEAKTIVITET – En omfattende mødeaktivitet gik forud for den endelige beslutning. Fra et af de afsluttende beslutningsmøder ses fra venstre arkitekt R. Niklaus og arkitekt M. Black-Petersen, A. Castelein, Philips Eindhoven, A. Echart, W. van Valen og T. Boerman, Philips Eindhoven, og Hans O. Nielsen.

Indvendig renovering

Når vi nu får en helt »ny bygning«, set udefra, er det ejendomsforvaltningens ønske og håb, at vi i løbet af nogle år får gennemført resterende renoveringer indvendig.

Af ting, der trænger sig på, kan nævnes modernisering af resterende kontorer og marketenderi. Enkelte mødelokaler og demo-rum trænger også til istandsættelse, men noget af det, der står øverst på ønskesedlen, er en grun-

dig istandsættelse af vore 48 toiletgrupper.

Ud over de bygningsmæssige arbejder er det ønskeligt at forbedre elevatortautomatikken. Desuden skal en del af de tekniske installationer saneres og fornyes. I forbindelse med det udvendige facedearbejde foretages renovering af de fire hovedtrapper, så det tiltalende indtryk, man får af bygningen udefra, også fortsætter indvendigt.

Rapport fra prøvekludene: Sådan gik forsøgstiden...

Philiskopets redaktion har talt med nogle af de medarbejdere, der allerede har prøvet at leve med andre facader, for at høre om de erfaringer, de har gjort.

Det blev til svar, der ikke just kan betegnes som 100 procent positive – og det havde vi heller ikke ventet. Formålet med prøveopstillingerne var nemlig, at der skulle høstes erfaringer, sådan at der ikke skulle komme alt for mange problemer, når

der kom ny facade over det hele. Men se selv, hvad de forskellige svarede på spørgsmålet om deres erfaringer med prøvefacader.

Vi kan i øvrigt hilse fra ejendomsforvaltningen og berolige med, at der er taget højde for alle de problemer, de udspurgte nævner. Vi kan altså roligt glæde os til at leve med forandringen.

Henrik Sørensen, EDB-programmør:

– Jeg synes, det alt i alt bliver vældig pænt. I forbindelse med vores »prøvetid« har vi blandt andet gjort de erfaringer, at det er besværligt at komme til at gøre rent, fordi vinduet åbnes indad og rammer armaturet. Desuden er isoleringen ikke så god, som den burde være (prøvefacaden er ikke isoleret). Jeg ville også foretrække at vinduet kunne vippes i stedet for drejes (det kan begge dele – manglende information).

Jørgen Laursen, projektleder, EDB

– Bortset fra at vinduerne ikke kan blive pudset (nedhængte armaturer), synes jeg, det har hjulpet gevaldigt med den prøve-sektion, vi har fået sat op her. Den træk, der plejer at være, er væk, og jeg har hele vinteren haft lukket for mit varmeapparat – noget ganske uhørt her i huset.

– Lysmængden er den samme som med de gamle vinduer, hvis der endda ikke kommer mere lys ind. Det eneste, jeg har savnet, er en persienne.

Jørgen Laursen siger i øvrigt, at opsætningen var meget generende med snavs, selv om der var sat støvvæg op.

Elsa Priergaard har levet med en prøveopsætning, mens hun sad i personalekontoret i stuen.

– Jeg havde meget svært ved at nå op til håndtaget, sådan at vinduet kunne åbnes lidt. Da jeg desuden ikke havde en persienne, kunne jeg ikke afskærme mod solen, og det blev gloende i mit kontor, når vejret var godt. Modsat blev der meget koldt, når der var sne- eller frostvejr, og jeg sad og løftede fødderne for at mærke så lidt som muligt til »kuldebroen«. Her var der nemlig en direkte åbning til det fri, ingen afskærmning og ingen isolering (monteringsfejl).

Claus Henriksen, EDB-programmør:

– I det store og hele er jeg godt tilfreds. Vinduet kan vippes eller åbnes helt – selv om det giver problemer med de ting, der står i vindueskarmene. Det er rart med persienerne udenfor.

– Vi har i øvrigt brugt betydeligt mindre varme, end vi plejer – men det kan selvfølgelig skyldes termostaten. Den kunne vi ikke tidligere anvende – så meget trak det.

Tanker omkring et facadeprojekt

Når facadeprojektet til sin tid er tilendebragt, engang i løbet af foråret 1980, vil Industrigården præsentere sig som en markant bygning, med et totalt ændret udseende fra det, vi kender i dag.

For den, der i sin tid har set huset under opførelse, og har færdedes i det i mere end tredive år, hvoraf man i størstedelen af tiden har været beskæftiget med dets indretningsmæssige funktion – følger der uvil-kårligt et tilhørsforhold til huset på både godt og ondt. Det føles derfor som en for-tjent anerkendelse af huset, når det nu får en hårdt tiltrængt ansigtsløftning.

Tro det eller lad være – i 1949 var det sandelig også en markant bygning. Oprindeligt er den jo bygget østvendt, med hovedfacade mod Strandlodsvej – hvilket også var adressen indtil 1955. Da vendte man – egentlig ganske elegant – facaden mod nord og fik hovedindgang fra Prags Boulevard 80, hvor en bred afvandingsgrav blev dækket og anvendt til parke-ringsplads foran nordfacaden. Fra de øverste etager i huset var der dengang frit udsyn

til alle verdenshjørner. I klart vejr kunne man skimte sydskrænterne på Hveen – den udsigt har Mærsk Kemi og Amagerværket forlængst spoleret.

Men huset var jo desværre ikke uden skavanker. I det ydre begyndte facaden pletvis (til tider store pletter) at drysse ned, og vinduerne var utætte.

Som medarbejder i ejendomsforvaltningen, har man, når det var stormvejr, aldrig behøvet at kigge op på tagvimplerne for at kende vindretningen. Telefonklager fra de trækramte steder indikerede hurtigt, hvad vej vinden blæste. Særlig slemt har det altid været i østvendte vinduer, hvilket altid blev kommenteret af husets daværende arkitekt, nu afdøde Frode Holm: »Det er da ikke så mærkeligt at det er en kold blæst – den kommer jo lige ovre fra de russiske stepper«. Og så føjede han gerne til: »Hvis man vil kunne lukke vinduerne op om sommeren – så må man også finde sig i, at det trækker ind ad dem om vinteren«.

Med de nye vinduer skulle vinduestræk være en saga blot. Vinduerne bliver så tæt-

te, at man må regne med at lufte ud en gang imellem for at bevare det gode indeklima.

Man siger, huse får patina med alderen – det kræver nu nok et anseeligt spand af år at opnå det. Industrigården har med sine et par og tredive år – i stedet for patina – kun opnået at se nedslidt ud.

Men der er håb forude. Om føje tid, vil Industrigården markere sig som et værdigt hus for en værdig virksomhed.

John Petersen

PHILISKOPET

UDGIVET AF
PHILIPS INDUSTRI OG HANDEL A/S
Prags Boulevard 80, 2300 København S.

Redigeret af:

Henning Bjerno (ansvarhavende),
Betty Nielsen og Kirsten Topsøe-Jensen

Lay-out:

Steen Poulsen.

Bladudvalg:

Poul-Erik Bech, John Jensen, John Erik Jensen,
Anne Margr. Jeppesen, P. Laudrup, Sv. Loft,
V. K. Nyberg, Vilhelm Nygaard og Swenn Poulsen.